

A programba minden új kollégistát bevonunk (évenként ez 60-80 tanulót jelent). Ezek közül egy csoportvezető tanárhoz (8 fő) 6-10 elsőéves kollégiumi tanuló tartozik, (mivel a csoportok heterogén összetételűek, nem életkor szerint szerveződnek). A nevelői munkarend biztosítja azt az időkeretet, amely szükséges a program megvalósításához. (Hetenként minden csoportvezető tanárnak 5-6 óra egyéni törődés, kiscsoportos foglalkozás áll rendelkezésre a kötelező felkészítés, illetve az általános pedagógiai tevékenységre fordítható időkeret mellett.)

Az év végi személyre szóló elemzés során készül el a **II. évfolyam** foglalkozási nevelési terve három kisebb csoportra differenciáltan.

- A tanulók egy csoportja továbbra is nevelői felügyelettel, folyamatos nevelői segítség mellett végzi tanulmányi munkáját. A szaktanári korrepetálás rendszeres, irányított. Ezeket a tanulókat tudatosan irányítjuk tovább azokba a diákkörökbe, amelyek nem elméleti ismeretszerzés céljából szerveződnek, hanem a tanulók érdeklődésének, adottságainak, hajlamainak megfelelően teret engednek személyiségük fejlődéséhez (hagyományörzőkör, népi tánc, kézimunka, fotó, bélyeggyűjtő kör, önkiszolgáló kör, énekkar, sakk, aerobic, kézilabda, futball).
- A tanulók másik csoportja önállóan tanul, a fenti diákkörök mellett a színjátszókör, önképzőkör, beszélgetőkör, kolirádió, kolyújság, koliklub, filmklub, tevékenységbe is bekapcsolódnak. Ezen diákkörök a tehetségek fejlesztésében töltik be szerepüket.

A tanulók harmadik csoportja (tanulmányi szempontból a legjobb eredményűek) önálló nappal rendelkezik. Önálló felkészülés mellett szervezett szaktanári irányítással speciális programokon is részt vesz. Ezek többletismereteket nyújtanak, képességfejlesztő szerepet töltenek be. A programokon a tanulók érdeklődésének, adottságának és képességeiknek megfelelően az iskolai oktatásra épülve, segítik a hátrányos helyzetű jó képességű diákjaink érettségire, felvételire, illetve nyelvvizsgára való felkészülését, valamint a számítógép-használat segítségével újfajta képességeket sajátítanak el. Ilyen speciális tehetséggondozó program:

- A német és francia idegen nyelvű program.
- A magyar irodalom és nyelvtan érettségire és felvételi vizsgára felkészítő program.
- Számítástechnika I.-II. programok.

Ezt a rendszert második éve alkalmazzuk. Tapasztalataink igazolják:

- Rendszeressé és tudatosá teszi a nevelők és tanulók tevékenységét egyaránt.
- A személyiségfejlesztéshez a lehetőségek sokaságát rejti magába.
- Sikeresek a felvételi és nyelvvizsga eredményeink.
- Tanulóink soha nem unatkoznak, a szükséges pihenőidő és az intim tevékenységükön kívül nevelői irányítással, figyelemmel vagy önállóan, értelmesen töltik el idejüket.
- Nem kallódik el egyetlen diák sem, gyakorlatilag nincs lemorzsolódó tanulónk.

DR. DOMONKOS JÁNOS
Fővárosi Iskolaszanatórium
Budapest

Balatonfüred irodalmi, történelmi nevezetességeiről

A Balaton legrégebb, világhírű üdülő- és fürdőhelye Balatonfüred, amelyet évszázadok óta felkeresnek a beteg emberek, hogy a savanyú víznél – korábban így nevezték a szénsavas forrásokat – gyógyulást találjanak. A közelében fekvő Tihanyi-félszigettel együtt jellegzetes pannon vidék. A

Füred mögötti hegyek természetes hátteret adnak a városnak, amelynek déli határa a Balaton. Neve történelmünkben 1211-ben, a tihanyi apátsági birtok összeírásában szerepel először.

Váth János a füredi szépirodalomról szóló tanulmányában (Vasi – Dunántúli – Szemle, 1943. 122. o.) az első irodalmi alkotást, melyben Füredet emlegetik, Majláth János (1786–1855) személyéhez köti. Pedig az első helyet Fejér Antal táblabíró, költő, műfordító 1777-ben megjelent dúcögös verses leírása tartja. Irodalomtörténeti értéke csak a kora miatt van. Aztán az egyre népszerűbbé váló fürdőhely egyik központja lett a nemzeti újjászületésért, reformokért lelkesülő államférfiaknak. A Horváth-házban gyakran megfordult Kossuth, Széchenyi, Wesselényi Miklós, Deák, Kisfaludy Sándor. 1831-ben megnyitották a Dunántúl első magyar nyelvű közsínházát, mely központja volt a nyelvművelésnek és a magyar dráma fejlődésének. Ez időben alakult ki az Anna-bálok hagyománya. 1846-ban Füredről indult el Széchenyi kezdeményezésére az első balatoni gőzhajó, a Kisfaludy.

Füred legnagyobb vendégei közé tartozik a niklai remete, Berzsenyi Dániel, és élete utolsó nyarat is itt töltötte Vörösmarty Mihály. Petőfi 1841-ben kétszer járt a Balaton mellett: Júliusban Pestről jövet Veszprém–Balatonfüred volt az útvonala, majd átkelve a tavon – bizton segített a révésznek evezőt húzni – gyalog ment a Sió-csatorna partján Ozorára, a szintársulathoz. Ez Mohácson feloszlott, és a költő Szigetvár–Keszthely–Sümeg–Szombathelyen át ment Pozsonyba, és itt írt a balatoni viharról: „Lánggal égő teremtetted! / Nagy a harag a szívembe, / Úgy háborog, úgy hánykolódom, / Mintha volnék a Balatonon.” A magyar regényírás nagy mesterét erős szálak fűzték Füredhez. Jókai Mór – Budapesten kívül – itt tartózkodott leghosszabb ideig s legszívesebben. Itt írta sok nagy művét, az Aranyembert is. Ady Endre feleségével, Csinszkaival nyaralt Füreden, de verseiben ennek nincs nyoma. A tóról viszont maradt egy szép kis verse: „De a Balaton fölséges és csinos, / Megdöbbenő és-altató, / A Balaton még háborgásában is / Megnyugodott szent tó.”

Balatonfürednek nagy az irodalma. Szépsége, különleges hangulata mellett annyi minden fűződik hozzá: érdekes történeti események, kiváló személyek megjelenése, a gyógyulás reménye, mely évszázadokon át körülöngte, széles körű irodalmat teremtett.

Szűkebb pátriám, Vas megye két kortárs alkotóművésze a vonzó hangú költők: Bárdosi Németh János (1902–1981) és Káldi János (1922–1991) is gyönyörködtek a tó és Balatonfüred szépségében. Barátságos felkérésre sajátkezűleg leírták részemre a Füredről írt költeményeiket. Szívesen ajánlom ezeket a mai olvasó figyelmébe. Költői kézírataik a tegnap irodalomtörténeti emlékeit őrzik. Balatonfüredi ihletésű lírai gyöngyszemeik maradó értéként csatlakoznak a jeles költő-elődök ottani megnyilatkozásaihoz.

BÁRDOSI NÉMETH JÁNOS

Füredi emlék

*Szép nap a Balatonra
mint nagy mező ha ontja
virágait, a színek
úgy nyílnak, tükröződnek.*

*A mólónál a parton
Tihany visszhangját hallom
múltat, mát és jövődőt
a varázslat összeszöti.*

*Állok és elmerengek,
zengnek vizek, hegyek,
zeng a szívem is bátran
a fény, fény sugarában.*

KÁLDI JÁNOS

Füred, Tagore sétány

*Hogy mondja itt ez a sok-sok virágfolt
az élénk-paraszú violák,
s hallgasd meg a nyárfák négy sorát,
milyen lázasan rezgi az;
ez világot hallhatatlanul – bár szerényen
a tó katáng színében,
s üzeni lent,
ahogy dereng
szelíden
a szélzilálta szöveg a vizen,
melynek végén felkiáltójel a vitorlarúd;
ó, hallgasd csak itt
Tagore hársfájának apai-szavú leveleit,
figyeld
e telt
emberekkel-ékes reggelt,
az énekek finom ág-bogait,
a hajók sejtelmes, távoli fehérségét,
minden arról beszél:
a szépség és tisztaság legyőzhetetlen!*